

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สถานการณ์ของกระแสสังคมแห่งโลกยุคไร้พรมแดนและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ บุคลากรค้าเสรี ทำให้เกิดการแข่งขันที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ วัฒนธรรม ประเทศไทยในฐานะประชาคมโลกจึงต้องปรับตัว โดยเฉพาะการปรับระบบราชการ เพื่อรองรับสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และให้ก้าวทันเหตุการณ์ภายใต้สถานะที่เหมาะสม กับสังคม ประเพณี และวัฒนธรรมของไทย ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงมากมายในสังคมไทย ทำให้มีการเคลื่อนไหวในทิศทาง ต่าง ๆ โดยได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องโดยลำดับ รวมทั้งภาคราชการเองก็จัดให้มีการปฏิรูป ระบบราชการ ในขณะที่เดียวกันภาคประชาชนก็มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับภาครัฐ โดยเฉพาะภาคราชการที่ต้องกำหนดวิสัยทัศน์ การทำงานให้ชัดเจน ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานให้สอดคล้องและเหมาะสมบนเส้นทาง การปฏิรูปที่กำลังดำเนินการในทุกส่วน การปฏิรูประบบราชการมีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย สูงสุด คือให้ภาครัฐสามารถนำการบริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงไปสู่ประชาชน มีการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัย มีระบบการทำงานและเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เท่าเทียม มาตรฐานสากลมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นระบบที่เกื้อกูล และนับไว้ต่อการ แก้ปัญหาให้ ทันท่วงที ความต้องการของประชาชน (ณัฐพล จันทรส์อน. 2548 :1) อีกทั้งใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดสาระสำคัญ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ไปสู่ท้องถิ่นไว้หลายประการ ซึ่งทำให้รัฐบาลต้องมีการดำเนินการเพื่อการกระจายอำนาจ ลงสู่ท้องถิ่นมากขึ้น และเป้าหมาย สุดท้ายของการกระจายอำนาจในท้องถิ่นคือ ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและประชาชนได้รับ การบริการสาธารณะอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ผลแห่งการปรับเปลี่ยนกฎหมายครั้งสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้รูปแบบของ การปกครองท้องถิ่นของไทยได้ถูกปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ โดยองค์กร ปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงในครั้งนั้นคือ องค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบ “สุขาภิบาล” เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2542 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลง ฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลพ.ศ. 2542 ทำให้สุขาภิบาลทั่วประเทศ 981 แห่งเปลี่ยนแปลง

ฐานะเป็นเทศบาลตำบลทั้งหมด ตั้งแต่วันที่ 24 พฤษภาคม 2542 และคณะกรรมการพนักงานเทศบาลมีมติอนุมัติให้จัดโครงสร้างและกรอบอัตรากำลังของเทศบาลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาลให้มีคณะเทศมนตรีเป็นผู้บริหารงานของเทศบาล ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้แบ่งรูปแบบการบริหารส่วนท้องถิ่นออกเป็น 5 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มีฐานะเป็นนิติบุคคล แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร ในแต่ละเทศบาลประกอบด้วยฝ่ายนิติบัญญัติหรือสภาเทศบาลและฝ่ายบริหารหรือนายกเทศมนตรี ซึ่งแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลและอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี เทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง ที่รัฐบาลกระจายอำนาจการปกครองการบริหารให้ประชาชนในเขตเทศบาล มีโอกาสเข้ามาบริหารจัดการเพื่อสนองตอบความต้องการของส่วนรวมในท้องถิ่น โดยการคัดเลือกตัวแทนเข้ามาเรียกว่าสมาชิกสภาเทศบาล เทศบาลตำบลท่าพระมีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 12 คน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2542 ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดขอนแก่น สำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 438 หมู่ที่ 18 ตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ห่างจากที่ตั้งจังหวัดขอนแก่น ประมาณ 12 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) มีพื้นที่ประมาณ 8 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,000 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 ชุมชน จาก 8 หมู่บ้าน มีประชากรในเขตเทศบาลฯ จำนวน 9,047 คน แยกเป็นชาย 4,418 คน หญิง 4,629 คน (ข้อมูล : สำนักงานเทศบาลตำบลท่าพระ ณ วันที่ 1 เดือนสิงหาคม 2549) จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 3,075 หลังคาเรือน รัฐบาลกระจายอำนาจการปกครองการบริหารให้ประชาชนในเขตเทศบาลมีโอกาเข้ามาบริหารจัดการเพื่อสนองตอบความต้องการ และได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริหาร การให้บริการตลอดจนการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการสอดคล้องดูแลทุกข์สุขของประชาชนในชุมชนของตนเองจากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติราชการในเทศบาลตำบลท่าพระ จึงเห็นว่า มีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนา เทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เนื่องจากประชาชนที่อยู่ในเขตชุมชนเทศบาลมีหน้าที่ติดตามตรวจสอบข้อมูลและผลการดำเนินงานของเทศบาลอย่างใกล้ชิด ซึ่งน่าจะทราบผลการดำเนินงานของเทศบาลได้ดีที่สุด ผลการวิจัยจะทำให้เทศบาลฯ ได้แนวทางในการปรับปรุง

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าพระให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลปฏิรูป
ระบบราชการ และเพื่อให้สอดคล้องความต้องการของประชาชนได้อย่างสูงสุดและมี
ประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนา
เทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลต่อการดำเนินงาน
ตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศ อายุ
การศึกษา อาชีพ สถานภาพในชุมชน และระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าพระ
อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

สมมุติฐานการวิจัย

1. ระดับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับมาก
2. ประชาชนที่มี เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา อาชีพ สถานภาพในชุมชน และ
ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าพระ แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับ
การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น จำนวน 9,047 คน (ข้อมูล :สำนักงานเทศบาลตำบลท่าพระ ณ วันที่ 1
เดือนสิงหาคม 2549)
2. ด้านพื้นที่ ได้แก่ ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 ชุมชน 8 หมู่บ้าน
3. ด้านระยะเวลา คือ ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนมีนาคม 2550
ถึงเดือนพฤษภาคม 2550

4. ด้านเนื้อหา

ในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในเขตเทศบาล ผู้วิจัยใช้บทบาทในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลในเขตเทศบาลเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในการพัฒนา

5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัย ประกอบด้วย

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา อาชีพ สถานภาพในชุมชน และระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าพระ

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของประชาชน ประกอบด้วย

5.2.1 ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

5.2.2 ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

5.2.3 ด้านการพัฒนาสังคม

5.2.4 ด้านการพัฒนาเมืองและการบริหาร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และการแสดงออกด้วยการพูดหรือการเขียน อันเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ การแสดงความคิดเห็นจะอยู่บนพื้นฐานความรู้เดิม ซึ่งอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

2. ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าพระ

3. การดำเนินงาน หมายถึง ภารกิจที่เทศบาลตำบลท่าพระได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2547 อำนาจหน้าที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งการค้นคว้านี้กำหนด 4 ด้านดังนี้คือ

3.1 ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ โครงการให้ประชาชนได้มีการรวบรวมและเก็บขยะมูลฝอยโดยชุมชน โครงการสร้างจิตสำนึกเพื่อแก้ไขปัญหาสีเขียวโดยกระตุ้นให้เยาวชนและประชาชนในเขตเทศบาลมีความรู้ความเข้าใจในการ

จัดการสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการจัดการขยะมูลฝอย ให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น การเฝ้าระวังและแจ้งปัญหา ให้ชุมชนคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งลงถังขยะ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการก่อสร้างระบบระบายน้ำเสีย โครงการเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยส่งลงหนองน้ำ และมาตรการควบคุมและตรวจสอบสถานประกอบการที่ปล่อยน้ำเสีย

3.2 ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ ส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆ มอบหมายเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้การบริการช่วยเหลือแนะนำกลุ่มอาชีพต่างๆ โครงการฝึกอบรมการประกอบอาชีพและประชาชนสามารถประกอบอาชีพได้ด้วยตนเอง โครงการให้ความร่วมมือในการจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าที่ผลิตโดยชุมชน

3.3 ด้านการพัฒนาสังคม ได้แก่ เผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นต่อประชาชนในท้องถิ่น จัดทำแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดงานประเพณีท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนชักชวนให้ประชาชนและเยาวชนเห็นความสำคัญของประเพณีท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในท้องถิ่นช่วยกันอนุรักษ์และปฏิบัติตามวัฒนธรรมของท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโดยมีการแข่งขันด้านวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนให้มีสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอแผนงบประมาณประจำปี โครงการป้องกันรักษาและส่งเสริมสุขภาพอนามัย โครงการรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อ โครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัย แม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว โครงการอบรมจริยธรรมแก่ชุมชนตามหลักพระพุทธศาสนา

3.4 ด้านการพัฒนาเมืองและการบริหาร ได้แก่ ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมของและท้องถิ่น ฝึกอบรมคณะกรรมการชุมชนและแกนนำชุมชนเยี่ยมชุมชนเพื่อรับฟังปัญหาของชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้มีการวางแผนแก้ไขปัญหาของชุมชน เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ ชุมชนและประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการประกวดราคาและตรวจสอบการจ้างงานจ้างเหมาของเทศบาล เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถให้อุปกรณ์และเครื่องมือในการจัดกิจกรรมหรืองานของท้องถิ่น นำเอาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนในท้องถิ่นมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงเทศบาล ส่งเสริมแนะนำการป้องกันอัคคีภัย โครงการเยี่ยมประชาชน เทศบาลมีโครงการรณรงค์และป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน

4. แผนพัฒนาเทศบาล หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่อง

โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี เพื่อเป้าหมายสูงสุด คือ การแปลงยุทธศาสตร์ การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนา คือ การแก้ปัญหา ความเดือดร้อนให้สอดคล้องกับความต้องการเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนในท้องถิ่น นั้น ๆ

5. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าพระ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และการแสดงออกด้วยการพูดหรือการเขียน อันเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ การแสดงความคิดเห็นจะอยู่บนพื้นฐานความรู้เดิม ซึ่งอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าพระที่มีต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าพระ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลท่าพระ ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผน และปรับปรุงการดำเนินงาน ของเทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น